

GRONINGER

Dingsdag,

COURANT.

den 29 October.

AANBESTEDING VAN MUNITIEBROOD.

De KOLONEL, PLAATSELIJKE KOMMANDANT der Stad Groningen, zal, krachtens autorisatie van het Departement van Oorlog, op Vrijdag, den 1 November aanstaande, des middags precies te twaalf uren, ten zijnen Bureau, publiek aan de minstinschrijvende aanbesteden: *de Leverantie van het MUNITIEBROOD*, ten behoeve van de Troepen, welke te dezer plaatse garnizoen houden of zullen houden, gedurende het jaar 1834; — en zulks op de Voorwaarden, welke in het Bureau van den ondergeteekende, van des morgens tien tot des middags een en des namiddags van drie tot vijf uren (exempt des Zondags), voor de gegadigden aldaar ter lezing liggen.

GRONINGEN
den 21 October 1833.

De Kolonel voornoemd:
Bar. v. INNH. v. KNIPHAUSEN.

De ADMINISTRATEUR VAN 'S RIJKS SCHATKIST in de Provincie Groningen brengt ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat, van Maandag, den 4 November aanstaande, uitgezonderd des Zaturdags, des morgens van 9 tot 12 uren, ten Kantore van den Heer Agent van 's Rijks Kassier te Groningen, zullen worden betaald de Coupons van de Provinciale Geldleeningen, verschenen den 1 November 1833, alsmede de volgende Uitgelote Obligatiën, te weten:

No. 13, 37 en 68 der Geldleening van f 36,000 — 00;
No. 2, 14, 16, 24, 30, 34, 48, 63, 67, 74, 81, 86, 90, 92, 98, 104, 106, 108, 111, 114, 126, 145, 146, 148 en 149 der Geldleening van f 170,000;
No. 2, 4, 30, 35, 45, 55, 56, 69, 70, 88, 93, 114, 124, 140, 150, 151, 154, 181, 190 en 197 der Geldleening van f 200,000 — 00;
dat de Coupons en Obligatiën, bij de aanbidding, door de Houders behoorlijk voor voldaan moeten zijn geteekend; terwijl bij gebreke daarvan de betaling niet kan plaats hebben.

GRONINGEN
den 26 October 1833.

De Administrateur voornoemd,
Bij afwezigheid van denzelven:
J. WOLTERS, Boekhr.

De HOUDER der Coupon No. 28 van de Provinciale Geldleening groot f 36,000, verschenen geweest den 1 November 1832, wordt bij deze opgeroepen, om dezelve ten spoedigste ten Kantore van den ondergeteekende ter betaling aan te bieden.

GRONINGEN
den 26 October 1833.

De Administrateur van 's Rijks Schatkist,
Bij afwezigheid van denzelven,
J. WOLTERS, Boekhr.

ZWITSERLAND.

NEUCHÂTEL den 15 October.

Gisteren is alhier uitgegeven de volgende

OFFICIELE PUBLICATIE.

» De staatsraad heijvert zich ter kennis van het land te brengen den brief des Konings, waarvan de afgevaardigden, die door het wetgevend ligchaam naar Z. M. gezonden zijn geworden en die gisteren avond te Neuchâtel zijn aangekomen, de brengers zijn geweest.

» » *Aan den Staatsraad van Neuchâtel.*

» » Ik heb de afvaardiging van het wetgevend ligchaam ontvangen met al de belangstelling, welke het doel harer zending en het persoonlijk karakter van hen, die dezelve uitmaakten, verdienen. Die afgevaardigden hebben mij, met een kinderlijk vertrouwen, de wenschen mijner goede en heminde Neuchâtellers vertoond, en ik heb er met al de loslating eens vaders op geantwoord. Mijne getrouwe onderdanen van het Vorstendom zijn sedert lang met mijne gevoelens jegens hen bekend; zij moeten overtuigd wezen, dat ik al het in mijn vermogen staande zal doen tot verzekering van hun geld. Mijn minister van hakenlandsche zaken zal u van mijne bedoelingen onderrigten. In afwachting, dat dezelve zich verwezenlijken, beval ik de afvaardiging van het Vorstendom aan, zich rustig, gematigd en geduldig te gedragen. Ik verwacht van de wijsheid der afgevaardigden en van de uwe, mijne heeren, dat zij uwe medeburgers zult voorlichten en hun het voorbeeld en de vermaning zult voorhouden der deugden, die hun door hunnen tegenwoordigen toestand voorgeschreven worden.

» » *Berlijn den 6 October 1833.*

FREDERIK WILLEM.

» De staatsraad heijvert zich even zeer, om ter kennis van het land te brengen het rapport der afgevaardigden, die van wege het wetgevend ligchaam naar den Koning zijn gezonden geweest, in de eigene bewoordingen, waarin dit rapport is goedgekeurd geworden door Zijner Majesteits minister, naauwgezetten toek van deszelfs meening en wil.

» De Koning zal te Neuchâtel regten handhaven, die zijn hart dierbaar zijn en welke hij nimmer zal opofferen. De Koning zal zich nimmer van de Neuchâtellers scheiden.

» Heden geldt het gelijktijdig het verzekeren van de onafhankelijkheid van het Vorstendom, van de souvereiniteit des Konings, van de handhaving der grondwet van het land en van de waarborgen van deszelfs onzijdigheid.

» In afwachting, dat deze gewichtige zaak, die Zr. Ms. gedachten bezig houdt en de verzekering van welker goeden uitslag hoogstdezelve ter harte gaat, hare ontknoping bereikt zal hebben, verzekert de Koning den Neuchâtellers uitdrukkelijk, dat hij daaraan al zijne zorgen zal besteden. In één woord, de zaak is in voortgang.

De afgevaardigden hebben, bij onderscheidene gelegenheden, uit 's Konings mond de uitdrukking ontvangen van de onveranderlijke gevoelens zijner geheel vaderlijke genegenheid jegens zijne onderdanen van Neuchâtel en Valangin, en zij zijn diep getroffen geweest door de taal, welke Z. M. met eene waarlijk koninklijke minzaamheid jegens hen gevoerd heeft.

Alvorens hun derzelver afscheid te geven, heeft de Koning reeds gezegd: » Ik had u niet moeten zeggen, dat ik de Neuchâtellers hemin, zij weten zulks te wel. Dit zijn geene gekunstelde spreekwijzen; ik spreek u natuurlijk en uit den grond van mijn hart. » Zijne laatste woorden zijn geweest: » Ik reken op de Neuchâtellers, even als zij op mij kunnen rekenen. »

Gegeven in de raadsvergadering, onder onze voorzitting gehouden, in het kasteel van Neuchâtel, den 14 October 1833.

De President: LOUIS DE POURTALES.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

WEENEN den 15 October.

Dezer dagen zijn alhier aangekomen twaalf Arabische paarden van eene zeldzame schoonheid, welke door den Sultan aan Z. M. den Keizer zijn ten geschenke gezonden.

— Eene verordening van Koning Otto van Griekenland, gedagteekend Nauplia den 4 Aug., verklaart de onafhankelijkheid der Grieksche kerk, volgens den eenstemmigen wensch der aldaar vergaderde 36 metropolitanen, aartsbisschoppen en bisschoppen des Griekschen rijks, en rigt eene permanente synode op, onder het opperbestuur des Konings, die het hoogste geestelijk gezag uitoefent. De Grieksche kerk draagt voortaan den naam van *Orthodoxe Oostersche-Apostolische kerk in het Koninkrijk van Griekenland*. — De metropolitan van Korinthe, de heer *Kyriolos*, is tot president der synode benoemd. De synode correspondeert met het ministerie van eredienst en openbaar onderwijs.

Dit besluit van Koning Otto, wegens de onafhankelijk-verklaring der Grieksche kerk, zal in Konstantinopel veel indruk maken, daar de patriarch aldaar thans allen invloed in Griekenland heeft verloren. Deze patriarch had bijna dezelfde magt in de Grieksche kerk als de Paus in de Roomsche, en door voormeld besluit wordt hem alle magt ontnomen.

LEIPZIG den 15 October.

De mis loopt ten einde, en men kan wel zeggen, dat zij weinige verwachtingen geheel onvold heeft gelaten. Ongewoon vroeg waren er vele vreemdelingen uit het oosten en het westen komen opdagen, en daarop volgden ook gegadigden uit het noorden. Zijden werden derwijze spoedig opgekocht, dat reeds met den aanvang der mis alles daarvan was opgeruimd; het zelfde vond plaats met de Elberfeldsche fabrikaten en Saksische katoenen. Ruwe wol was voortdurend hoog in prijs; daarentegen werden de lakens, wel is waar, hooger genoteerd, doch geen zins in evenredigheid der produkten gekocht, en zouden nog meer zijn gedrukt geworden, indien niet vele Zuid-Duitsche inkoopers, uit hoofde van het op handen zijnde toever-

bond, zich ruimschoots hadden voorzien, om, tot na het vrij stellen des handels, hunne waren alhier op te leggen en ze daarna zonder tol bij zich in te voeren. Zoolle- der verkreeg eene kleine prijsverhooging, schapenleder en ook overige soorten van bovenleder stegen in prijs, als een gevolg der hoogere prijzen van het jucht- en zool- leder. Pelterijen waren minder gevraagd, en dit was ook het geval met lijnwaden. Glas-, ijzer- en galanteriewaren hadden, als gewoonlijk, slechts matige vraag; meer werd in dous en veren, in paarden- en varkenshaar en in koloniale waren ge- daan; er waren schoone paarden, die echter weinig vraag vonden.

Onze boekdrukkerijen zijn in drukke bedrijvigheid. Die van *F. A. Brockhaus* heeft thans 3 snelpersen en 28 gewone persen. Deels is die levendigheid toe te schrijven aan de uitgave der *Pfennig-, Heller- en Sontags-Magazinen*, waar nu nog eene *Pfennig-Encyclopedie* met platen bijkomt. De oplage van het *Pfennig-Magazin* is thans 30,000 exemplaren, en onder hetzelfde zweoegen alleen bij *Breitkopf en Härtel* niet minder dan 8 persen (*).

BERLIJN den 19 October.

Professor *Boguslawski* heeft het volgende nopens de beroemde *Halley'sche* komeet bekend gemaakt:

Deze komeet zal tegen het laatste van Augustus 1835 in het starrebeeld van den Stier verschijnen, ofschoon nog zeer zwak, dewijl zij alsdan nog meer dan 40 mil- lioenen Duitsehe mijlen van de aarde verwijderd is. Daar de rigting harer beweging in den beginne naar de aarde gekeerd is, zoo zal zij haren stand aan den hemel tot het midden van September slechts weinig, doch haren aanwas in helderheid zeer snel veranderen. Den 13 Sept. zal zij 20 milioenen mijlen van ons verwijderd zijn, en van dien tijl hare prachtige schijf meer en meer ontwikkelen, in hare beweging sneller worden en vroeger opkomen. In de laatste helft van September komt zij in de Tweelingen, en bereikt den 1 October, als wanneer zij slechts nog 6 milioenen mij- len van ons verwijderd is, den noordervoet van den Grooten Beer, alwaar zij niet meer ondergaat. Om dezen tijd heeft zij haren grootsten glans en hare schijnbare grootte bereikt. Den 6 Oct. is zij de aarde het digst genaderd, en slechts 3½ milioen mijlen van haar verwijderd. Van dien tijd komt zij schijnbaar de zon nader, gaat des avonds vroeger onder, en verwijderd zich van de aarde. In het begin van 1836, wanneer zij weder 40 milioenen mijlen van ons afstaat, wordt zij weder voor ons zichtbaar. Tevens nadert zij alsdan voor de tweedemaal de aarde, van welke zij den 1 Maart 1836 slechts 25 milioenen mijlen verwijderd is, en, in den morgenstond, in de starrebeelden der Raaf (*des Raben*) en den Beker (*des Bechers*) zichtbaar is. Van daar verwijderd zij zich meer en meer van de aarde en van de zon, om eerst na 76 ja- ren, in het jaar 1912, onze streken weder te bezoeken.

FRANKFORT den 19 October.

In een' bijzonderen brief uit Konstantinopel, van den 25 September, wordt gezegd, dat men er sedert den vorigen post van geene nieuwe brandstichting meer gehoord heeft, nadat een aantal boosdoeners, welke zich hieraan schul- dig gemaakt hadden, gegrepen en te regt gesteld was. Ondertusschen was het vertrouwen niet terug gekeerd en zag men handel en nijverheid niet herleven. Dit werd hoofdzakelijk geweten aan het zonderling gedrag der Regering, die meer en meer 's volks gunst verliest. Naauwelijks toonen zich de inwoners, die door eene misvatting of eene of andere daad van geweld van den kant van het Bestuur misnoegd of ongerust gemaakt waren, na het herstellen dier dwaling of het intrekken van de ver- ordeuing, waarover zij zich beklagden, weder tevreden of gerust gesteld, of men ziet het Gouvernement dadelijk een' nieuwen misstap begaan. Zoo heeft thans de vreemde over het in omloop brengen der nieuwe muntsoorten, die van meerdere waarde dan de oude waren, voor een groot misnoegen plaats gemaakt, daar men se- dert eenige dagen stukken van vijftien en twintig piasters ziet verschijnen, die van nog veel slechter gehalte, dan de vorigen zijn. Het is alsof de Regering er zich op verlaat, om steeds nieuwe stof tot morren te geven.

— Het dagblad van Aschaffenburg, van den 17 dezer, deelt eenen verschrikke- lijken moord mede, welke te Kleinheubach, nabij Miltenberg, heeft plaats gehad. De geneesheer van die plaats, de heer *M. . .*, is door den student *R. . .* van *M. . .*, dien hij met de meeste gastvrijheid had ontvangen, met een' dolk zwaar gewond, waarop de moordenaar zich zelven ook eene doodelijke wonde heeft toegebracht.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN den 23 October.

Kapitein *Ross*, die thans te Londen is, wordt er met vele bewijzen van achting ontvangen. Eergisteren had hij de eer met zijnen zoon bij den Koning op het kasteel van Windsor ter maaltijd genoodigd te zijn en genoot het minzaamste onthaal van Z. M. en het geheele koninklijke gezin.

Hoe zeer het doel zijner reis niet bereikt is, heeft hij allerbelangrijkste ontdekkingen gedaan, zoo voor de aardrijks- als natuurkunde. Hij moet de stellige zekerheid beko- men hebben, dat er geene nieuwe dooryaart bezuiden de 74 gr. N. B. is, en heeft de magnetische pool op ongeveer 70 gr. 30 min. noorderbreedte en 96 gr. westerlengte gevonden, waar hij de Engelsche vlag geplant en in naam des Konings bezit van het land genomen heeft. Op omtrent 69 graden breedte verdeelt eene kleine landtong van nagenoeg vijftien mijlen de zeeën. Van kaap Garry is het land verbonden met wat men Melville's Schiereiland noemt. In het land van vijftien mijlen breedte is een meer, dat negen mijlen wijd is, zoodat er eigenlijk op dat punt niet meer dan zes mijlen lands zijn, welke de zeeën scheiden. Van eene rivier, zoo als de vooronderstelde groote Visch-rivier, is niets ontdekt. Het land, dat kapitein *Ross* gevonden heeft, moet grooter, dan Engeland zijn, en daaraan heeft hij den naam van *Boothia* gegeven, naar den heer *Felix Booth*, die in 1829 sheriff van Londen was en zich veel moeite gegeven heeft, om zijne expeditie te bevorderen.

— Brieven uit Lissabon, van den 12 dezer, gewagen van eenen aanval, door Don *Pedro* tegen het leger van Don *Miguel* bewerkstelligd. Hij heeft hetzelfde den 10den op drie punten aangegegrepen, en na vijf uren hardnekkig vechtens, is de vijand ge- noodzaakt geweest langs den weg van *Lumivar* af te trekken, na 9 stukken geschut te hebben verloren. De generaal *Saldanha* heeft den regter- en de hertog van *Ter- ceira* den linkervleugel aangevallen. Don *Miguel* heeft van het paleis van *Lumivar* de vlugt genomen en zijne equipagien in den steek gelaten. Don *Pedro* heeft onver- wijld van dit paleis bezit genomen, en des anderen daags heeft hij Don *Miguel* ver- volgd en andermaal bij *Louris* geslagen. De admiraal *Napier* heeft met 116 man dit gevecht bijgewoond. Don *Miguel* is genoodzaakt geweest, langs den weg van *Santa- rem* te retireeren. Het verlies zijner armee wordt op 3000 man, en dat van Don *Pedro*'s leger op 500 a 600 geschat. Er zijn vele Miguelisten krijgsgevangenen ge- maakt en vele overloopers aangenomen. Don *Miguel* heeft op zijnen altogh zijne ge- wonde maatschappen achtergelaten. Al de ommelanden van Lissabon tot aan *Pe- niche* zijn thans geheel vrij. Er werd een nieuw en beslissend gevecht verwacht, als op den 12den, zijnde Don *Pedro*'s verjaardag, te zullen plaats grijpen.

FRANKRIJK.

PARIJS den 20 October.

Men verneemt, dat de Spaansche generaal *Valdes*, welke zich voor eenige dagen te Parijs in eene sociëteit bevond, zich met veel kracht tegen de Fransche interventie in zijn land heeft verklaard. » Mijne reputatie » — zeide hij — » heb ik ree is ge- maakt; ik ben als een ijverig constitutioneelgezinde bekend, en als zoodanig ben ik gereed het bestuur van Koningin *Christina* te dienen; doch zoodra een Fransch le- ger de Pyreneën overtrekt, verklaar ik mij koningsgezind en strijde tegen de Fran- schen. »

— Een der grootste bibliophilisten, de heer *Richard Heber*, is te Londen over- leden. Hij heeft verscheidene malen geheel Europa doorgereisd, om zeldzame en kostbare boeken te koop en, en hij heeft dan ook zich zulk eene verzameling aange- schaft, dat men dezelve bijna zou kunnen vergelijken met de beroemde bibliotheek van lord *Spencer*. De Engelsche dagbladen zeggen, dat, indien de verkoop der boeken van den heer *Richard Heber* plaats heeft, dezelve bijna vierhonderd dagen zal duren.

Van den 23sten. De heer *Thiers*, gisteren avond zeker huis in de *rue d'Enfer* uit- komende, steeg in zijne koets, en bemerkte niet, dat zijn, de paarden sterk voort- zwepende, koetsier de harrière nitreed en hem buiten Parijs voerde. Eerst na ver-

(*) Wij vernemen, dat ook spoedig hier te lande en wel bij de uitgevers van he Handelsblad, de heeren gebroeders *Diederichs*, een dergelijk *Pfennig-Magazin* het licht zien zal.

loop van meer dan een uur werd hij gewaar, dat hij zich in de wijde ruimte bevond. Stil doende houden, zag hij zijnen koetsier smoordronken, deed hem van den koets af komen, en zijnen bediende van achter het rijtuig daarop deszelfs plaats vervangen, maar deze het menen min gewoon, smeedt welk paarden, koets en minister onder de bovenste eene greb. De heer Thiers redde zich gelukkig nog onverlet, en keerde nu per pedes apostolorum naar zijn hôtel terug, waar hij in den morgen te 2 uren aankwam.

— Van Bayonne wordt, dd. 18 October, gemeld: Men weet thans met zekerheid, dat Santos-Ladros den 14 dezer, des avonds te half vijf, in de grachten der citadel van Pampelune is gefusilleerd geworden. Men verhaalt daarbij, dat, de gouverneur zijne teregtstelling willende uitgesteld hebben, zulks onder het garnizoen een zoodanig misnoegen had verwekt, dat hij verplicht was geweest eenen krijgsraad te beleggen, ten welks gevolge de teregtstelling heeft plaats gehad.

— Het schijnt, dat de 32 medeplichtigen van Santos-Ladros, welke met hem gevat zijn, even als hij, de doodstraf ondergaan hebben. Wreede gevolgen van den Burgerkrijg! Het zedelijk uitwerksel dezer straoefening zoude geweest zijn, om de gellele nederlaag der opstandelingen te verhaasten, maar men moet het bezigen op dergelijke middelen betreuren, welke misschien wel tot het verlangde doel leiden, maar waarvan de menschheid ijt.

Dezelfde onzekerheid blijft nog heerschen nopens de plaats, waar zich Don Carlos ophield. Hij verliest zijne kans, door die niet te vervolgen. Zijne partij moet hare ophouding hem verliezen.

Van den 23sten. De *Mémorial Bordelais*, van den 20sten, bevestigt de tijding van een gevecht te Quintal-la-Falga, tusschen de troepen der Koningin van Spanje en de carlisten. Laatstgemelden schijnen pal gestaan en geen voet verloren te hebben.

Van Parijs van Woensdag, den 23 October: Vóór de beurs waren er geruchten van de Koningin van Spanje ongunstige geruchten in omloop. De koersen vielen ook lager dan de noteringen van den vorigen dag. Er werd gezegd, dat in een oord, Quintal-la-Falga genoemd, een ernstig gevecht tusschen de carlisten en de troepen der Koningin zoude hebben plaats gegrepen. Dit gevecht zoude zich ter gunste der carlisten hebben verklaard. Deze tijding was eergisteren slechts als gerucht bekend, nu schenen zich heden te bevestigen.

Ter beurt heeft men eene door Don Carlos aan het Spaansche volk gerigte proclamatie doen rondgaan. Deze Vorst, na tegen al zijne rechten op de Spaansche kroon aanrandende maatregelen te hebben geprotesteerd, verklaart, dat hij alle den eed aan Donna Isabella afgelegd hebbende gouverneurs afzet. Hij vermaant zijne getrouwe partijders, zich om hem te scharen, om de kroon te hernemen, en verwigtigt hen, dat hij zich welkdra aan hun hoofd zal plaatsen.

Van den 21sten. De Spaansche zaken naderen al meer en meer tot eene krisis. Gisteren vernam men de in staat van beleg verklaring van Navarre en de proclamatie van Don Carlos, aan welker echtheid het *Journal des Débats* verklaart nog al geloof te geven. Heden ontvangt men weder eene andere proclamatie, waarbij de-generaal Castanon geheel Biscaye en Alava, met uitzondering der enkele provincie van Guipuscoa, in staat van beleg verklaart; en in de Madridsche hofcourant vindt men een besluit van den 17 dezer, waarbij al de bezittingen van Don Carlos verbeurd worden verklaard. Intusschen leest men in het postscriptum van een Bayonner brief van den 20sten, waarvan de aanhef was geweest, dat men de zaak der Spaansche liberalen als verloren kon beschouwen, ten zij Frankrijk zonder tijdelijks krachtdadig tusschen beiden mogt komen, — in een postscriptum van denzelfden brief, zeggen wij, leest men, dat *Jauregui*, bijgenaamd *el Pastor*, Vittoria gewapenderhand bemagtigd en de insurgenten van daar voor zich uitgedreven heeft; de Bayonner brieven meenen insgelijks het verstrooijen der bende van *Erato* en het vlugten van dit hoofd op Fransche grondgebied te kunnen bevestigen; van den anderen kant vermelden zij wederom, dat het gedeelte der Asturiën, bekend onder den naam van las Montenas, zich voor Don Carlos verklaard zou hebben en dat de opstand uit Navarre in Opper-Aragon overgeslagen zou zijn. Hier ter beurt wilde men weten, dat het gouvernement telegrafische tijding van dit laatste bericht ontvangen zou hebben.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 25 October.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Donderdag, den 24 October.

Te half twee wordt de vergadering door den heer d'Escury van Heynenoord geopend.

Worden gelezen en goedgekeurd de aantekeningen der handelingen van de Kamer van eergisteren, en die van den 13 en 17 Junij j.l.

De heer van Nagell doet een voordracht van een ontwerp van wet, houdende bevestiging van een' voorzitter voor de tegenwoordige zitting der Kamer. Z. M. heeft aan de commissie ten antwoord gegeven, dat hij zich onmiddellijk met die keuze zou bezig houden.

Wordt gelezen een Koninklijk besluit, van den 23 October, waarbij tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt benoemd mr. P. Tammo Sykkens.

De heer d'Escury drukt zijne dankbetuiging uit over het vertrouwen, dat de vergadering gedurende zijne thans geëindigde betrekking wel in hem heeft gelieven te stellen, en ruimt den voorzittersstoel aan zijnen opvolger in, die het voorzitterschap aanvaardt met de volgende aanspraak:

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij Zr. Majesteits besluit, op voordragt van U Edel Mogenden, benoemd tot voorzitter dezer aanzienlijke vergadering, aanvaard ik plegtig deze waardigheid, onder betuiging van mijnen opregten dank voor deze eervolle onderscheiding.

Orde en regelmatigheid te houden in uwe raadplegingen; met onpartijdigheid uwe discussiën te leiden; de getrouwe tolk te zijn van den geest der vergadering; de handhaving van de waardigheid der Kamer; de bevordering der eendragt in ons midden, maar vooral ook van die eenstemmigheid in het gemeen overleg tusschen de Staten-Generaal en den Koning, die de hoeksteen is der grondwet, en de ziel der nationale kracht: — zietdaar eenige voorname voorwerpen van mijne pligten en mijne zorg!

Indien bij de sluiting der nu geopende zitting mijne pogingen, om aan dat alles te beantwoorden, met goedkeuring mogen worden bekroond; maar vooral, wanneer bij dat eindperk onzer werkzaamheden de staatkundige gezigteinder meer en meer mogt zijn opgehelderd, — dan zal ik gelukkig van dezen zetel afstappen, welken ik thans, onder diepen indruk van het gewigt mijner betrekking, maar ook in het volle vertrouwen op uwen welwillenden bijstand, en op de kalnte, die uwe overwegingen kenschetst, vrijmoedig en zonder angst beklom.

Deze aanspraak zal, ten verzoeken van verscheidene leden, worden gedrukt en rondgedeeld.

Voor kennisgeving worden aangenomen drie koninklijke besluiten, welke aan de vergadering worden medegedeeld, als: een, bij hetwelk jhr G. G. Clifford, op deszelfs verzoek, eervol wordt ontslagen uit de betrekking van Staatsraad, ad interim belast met het departement van koloniën en nationale nijverheid, en benoemd wordt tot minister van Staat; het tweede, krachtens hetwelk, te beginnen met den 1 Januarij 1834, de administratie der nationale nijverheid overgaat tot het ministerie van buitenlandsche zaken, en die voor de koloniën een afzonderlijk beheer op zich zelve uitmaken zal; en het derde, houdende de benoeming van den heer W. F. baron Röell tot voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, gedurende de tegenwoordige zitting.

Op eene kennisgeving van het overlijden van het gewezen lid der Kamer, den baron van Randwijk, wordt het gewoon besluit genomen.

De voorzitter benoemt eene commissie, belast met het ontwerpen van het adres, in antwoord op 's Konings aanspraak bij de opening der zitting. De leden dezer commissie zijn de heeren d'Escury van Heynenoord, Donker Curtius, de Jonge, Op den Hooff en Swinderen.

Voorts worden benoemd, om uit te maken de commissie tot de verzoekschriften, de heeren Junius van Hemert, Quintus, Hooft, Druyvestein en Rappard. In handen dier commissie worden gesteld vier aan de Kamer gerigte verzoekschriften.

De minister secretaris van Staat geeft hij eene missive kennis, dat op Maandag, den 28 dezer, te een uur, namens Z. M., de minister van financiën zich in de Kamer zal vervoegen met de voordragt der financiële wetten voor het jaar 1834.

De voorzitter benoemt eene commissie, om Z. Exc. den minister op Maandag aanstaande in de vergadering binnen te leiden en uitgeleide te doen, zijnde de heeren Dijkmeester, van de Kastele, van Wickevoort Crommelin en Lemker.

Zijn ontvangen vier Koninklijke boodschappen.

Bij de eerste wordt aan de Kamer een ontwerp van wet aangeboden, strekkende om de garen- en katoenverweijen den vrijdom van accijns op den azijn te verleen, die bij de wet van den 4 Mei 1833 aan sommige fabrieken is toegekend.

Bij de tweede boodschap wordt een ontwerp voorgedragen, om de 6de en 7de titels van het tweede boek van het nieuwe Nederlandsche Burgerlijk Wetboek, omtrent den erfpaal en onstal, te rekenen van den 1 Januarij 1834, ten aanzien van sommige derzelver bepalingen, in toepassing te brengen.

Ten derde worden de nieuwe opstellen van de wijzigingen in de 18de, 19de en 20ste

titels van het tweede boek van het Burgerlijk Wetboek aan de Kamer onderworpen. Eindelijk wordt, in gevolge art. 58 der grondwet, aan de Kamer de overeenkomst medegedeeld, die met het Vorstendom Schaumburg Lippe omtrent het afgotsregt gesloten is.

Al deze stukken, met de daarbij gevoegde memoriën, zullen worden gedrukt en verspreid, en verzonden aan de afdeelingen, tot welker indeeling men alsnu overgaat. Tot voorzitters en onder-voorzitters derzelve worden benoemd de heeren:

Afdeel.	Presid.	Vice-Pres.
1	Donker Curtius.	Dijkmeester.
2	Van Nes.	Gockinga.
3	Corver Hooft.	Van Dam.
4	Van Asch van Wijck.	Sandberg.
5	d'Escury van Heynenoord.	De Jonge.

De Kamer verandert thans hare vergadering in committé-generaal, om eene staatkundige mededeeling te ontvangen van den minister van buitenlandsche zaken.

De openbare zitting wordt onbepaald gescheiden.

— Bij de mededeeling, door den minister van buitenlandsche zaken aan de Staten-Generaal gedaan, wordt een kort overzicht gegeven van den loop der onderhandelingen te Londen, sedert de wederopvatting derzelve, ten gevolge van de voorloopige overeenkomst, den 21 Mei dezes jaars, tusschen Nederland aan de eene, mitsgaders Frankrijk en Groot-Brittannië aan de andere zijde gesloten.

Deze mededeeling is met te meer belangstelling te gemoet gezien, eensdeels omdat het publiek, gedurende verscheidene maanden, van stellige berigten is verstoken geweest en door allerlei tegenstrijdige geruchten is geslingerd geworden, anderdeels uit hoofde van de onverwachte openbaarmaking eener door de Belgische gevolmagtigden aan de Londensche Conferentie gerigte, en vervolgens door de Belgische Regering aan de Kamer der Afgevaardigden te Brussel overgelegde nota, waarbij de schorsing der onderhandelingen te Londen wederom op rekening van het Nederlandsche Gouvernement wordt gesteld.

Uit de redevoering van den minister van buitenlandsche zaken blijkt, dat door de Conferentie werkelijk verlangd is, dat de toestemming der agnaten van het Huis van Nassau en der Duitsche Bondsvergadering door den Koning zoude worden geleverd zoodanig, dat dezelve aan het met de vijf Mogendheden te sluiten traktaat konde worden gehecht. Verre van daar, dat de Nederlandsche gevolmagtigden stellig zouden geweigerd hebben daaraan te voldoen, moet uit alles, wat de minister gezegd heeft, veeleer worden opgemaakt, dat men het omtrent dit punt eens is geworden. Immers is het in den zin der Conferentie veranderde artikel 3 van het traktaat met de Mogendheden over en weder geparafeerd geworden, behoudens de mondelinge bijvoeging van de zijde der Nederlandsche gevolmagtigden, dat de Koning de noodige stappen bij de agnaten van het Huis van Nassau en bij de Duitsche Bondsvergadering zoude doen, » aussitôt que les progrès de la négociation seraient de nature à motiver de pareilles démarches, » eene bijvoeging, die aan één der leden van de Conferentie wel ongevallig scheen, doch niet belette, dat men met onderhandelen voortging; terwijl, toen later op het doen van dadelijke stappen werd aangedrongen, door de Nederlandsche gevolmagtigden is geantwoord, » dat men zich inderdaad met deze zaak » te 's Gravenhage onledig hield, en de openingen, aan de agnaten en het Bondgenootschap te doen, reeds werden ontworpen, doch dat de afzending er van slechts » wachtte naar de regeling van een paar hoofdpunten der onderhandeling... » bij welke gelegenheid zij tevens de gronden opgaven, waarom het vragen der toestemming op een vroeger tijdstip minder voegzaam en doelmatig werd geacht.

Met het oog op dit en ander gevestigd, erkennen wij volmondig niet te begrijpen, waarom de Conferentie hare bijeenkomsten eensklaps en onbepaaldelijk geschorst heeft. Maar het later gebeurde maakt het noodeloos, lang bij dit punt stil te staan; hetzelve heeft voor het oogenblik slechts eene historische waarde. Wij willen ons derhalve niet verdiepen in gissingen en laten aan de toekomst over den sluier op te lichten, die het gedrag van sommige leden der Conferentie nog altijd bedekt.

Wenden wij liever den blik op het laatste gedeelte der mededeeling, waarbij de minister geheel de natie verblijdt met het uitzigt, niet slechts op de vereeniging van het bijkomend geschild betreffende de vrije gemeenschap met Maastricht, maar, wat meer zegt, op den voortgang der pogingen, om eene algemeene schikking te verkrijgen.

Hierin toch vereenigt zich aller wensch, daarheen strekt aller verlangen, en uit de woorden van den minister blijkt genoegzaam, dat de Regering geen ander doel heeft, dan om alle pogingen aan te wenden, welke tot eene spoedige afdoening van zaken kunnen bijdragen. Blijkbaar is de prins van Schwarzemberg de overbrenger geweest van de ondubbelzinnigste betuigingen van opregte vriendschap en belangstelling van de zijde der Hoven van Oostenrijk, Rusland en Pruisen, waardoor waarschijnlijk bezwaren zijn uit den weg geruimd, die vroeger het doen der noodige stappen bij de agnaten en het Bondgenootschap verhinderden; stappen, die, indien zij, gelijk men mag onderstellen, met een goed gevolg bekroond worden, aan de Conferentie te Londen het laatste voorwendsel zullen benemen, om langer de schuld der vertraging op de Nederlandsche Regering te werpen.

Hopen wij, dat deze onderstelling gegrond zij, of dat op eenige andere wijze een einde worde gemaakt aan de pogingen onzer tegenpartijders, om den staat van grievende onzekerheid, waarin men ons gekneld houdt, nog langer te doen voortduren. De Koning heeft met een onbepaald vertrouwen aan de betuigingen der Hoven van Oostenrijk, Rusland en Pruisen beantwoord, en onze hoop heeft derhalve eenen vasten grond. De minister bezigt veel beteekenende woorden; op het standpunt, waarop hij zich bevindt, kan hij die met vertrouwen bezigen, en wij herhalen ze hier, die woorden, wier spoedige vervulling het voorwerp der vereenigde hede van geheel Oud-Nederland is. » Indien de gunstige voortteekenen ook ditmaal niet falen, » zoo mag men vertrouwen, eindelijk eene aannemelijke afdoening te zien volgen op » de inspanning en beradenheid, waarmede de Regering deze moeilijke onderhandeling gevoerd heeft. »

Uit deze mededeeling blijkt verder: dat men dezerzijds heeft voorgesteld, ten aanzien der Schelde-vaart: » dat de Vlissingen zal worden geheven een tol van anderhalven gulden per ton van de opvarende, en een halve gulden per ton van afvarende schepen, zonder verder onderzoek; — dat een ieder op zijn grondgebied zorg zal dragen voor de betoning; — dat de loods- en tonnengelden op eene matige schaal zullen worden gesteld, en dat men zich zal verstaan nopens het onderhouden van het vaarwater. »

Omtrent de binnenwateren: » dat men dezelve wederzijds zal mogen bevaren, voorloopig op de tarieven voor de Rijnvaart vastgesteld. »

Ten aanzien van de handels-wegen van Sittard en Maastricht: » dat die wegen steeds voor de Belgen zullen openstaan, en behoorlijk zullen worden onderhouden, tegen een matig regt voor dit onderhoud, — en een matig regt van transit, in geen geval hooger, dan van een ten honderd. »

Met betrekking tot de schuld: » dat België zich zal belasten met eene jaarlijksche rente-betaling van f 8,400,000 van de gemeenschappelijke schuld, welke zal worden overgebracht op het debet van het Belgische grootboek; — dat het syndikaat zal worden geliquideerd, maar alleen bij wijze van maatregel van orde; — en dat België voor de achterstallige renten in drie termijnen en in negen maanden aan Nederland zal betalen f 20,400,000. »

Ten aanzien van de overeenkomst nopens Maastricht heeft men de Nederlanders willen bepalen tot eenen schier onbruikbaren weg, en tot kleine detachementen; naderhand heeft men beweerd, dat de conventie ook behoorde in verband te staan met eene wederzijdsche overeenkomst nopens de toepassing van de bepalingen der Rijnvaart op de Maas. — Dit laatste wordt aan de zijde van Nederland ontkend, 't welk beweert en volhoudt, dat die toepassing alleen aan zijne Regering toekomt; — dat buitendien de vaart op de Maas tot Mook vrij is, en dat dadelijk maatregelen zijn genomen, om, zoo zich, tegen alle waarschijnlijkheid, Belgische bodems mogten voordoen, om de Maas van Mook naar den Briel en alzoo naar zee af te voeren, dezelve door te laten. Bij eene nota van den 14 September is van de zijde van het Nederlandsche Bewind verklaard, dat, zoo de weg naar Maastricht nog langer werd versperd, men de noodige maatregelen zoude nemen, om zich de voordeelen der conventie (van den 21 Mei) te verzekeren.

— Z. K. H. de Prins van Oranje is weder naar het hoofdkwartier vertrokken.

— Z. K. H. de Prins Frederik der Nederlanden heeft insgelijks den Haag verlaten, om, naar men verneemt, zich naar de Rijn-provinciën te begeven, ten einde zijnen doorluchtigen zwager, den kroonprins van Pruisen, te ontmoeten, die zich aldaar bevindt en in die streken met alle bewijzen van eerbied en liefde ontvangen wordt.

Van den 26sten. Extract uit eenen partikulieren brief:

De financiële wetten, die op aanstaanden Maandag aan de Kamer zullen aangeboden worden, bestaan uit de volgende ontwerpen:

Het eerste houdt de begroting der uitgaven voor het volgende jaar in, welke voorgesteld worden op f 40,846,448 als gewoon en f 13,046,380 als buitengewoon; te zamen f 53,892,828,58, waarvan twee millioenen buiten beschikking zullen worden gesteld.

De tweede voordragt behelst de middelen, om de uitgaven te dekken, welke dezelfde als dit jaar zijn, maar nog bovendien f 1,200,000 uit de geldmiddelen van de overzeesche bezittingen, ten behoeve van de schatkist te doen, bevatten, alsmede de accijns op den turf en de steenkolen, en eene buitengewone uitkeering van f 800,000 uit de geldmiddelen van de overzeesche bezittingen; bovendien zal nog ter aanvulling van het ontbrekende aan de middelen, tot dekking van het buitengewoon aangevozen, in het tweede Grootboek der Nationale Werkelijke Schuld, rentende vijf ten hon-

derd, worden ingeschreven en kunnen worden te gelde gemaakt een kapitaal van f 4,000,000.

Het derde ontwerp strekt, om de gronden-belasting naar het kadaster te heffen, en deze van alle opcenten te bevrijden.

Het vierde ontwerp houdt een accijns op den turf in.

Het vijfde ontwerp betreft den accijns op de steenkolen.

Het zesde voorstel heeft betrekking tot eenen accijns op de suiker, volgens hetwelk de accijns zal bedragen van iedere honderd ponden ruwe suiker dertien gulden vijftig centen, meerdere of mindere hoeveelheden naar evenredigheid.

Het zevende project houdt bepalingen omtrent den inkoop en de aflossing van schuld voor 1834. Even als over 1832 en 1833, zal het Amortisatie-Syndikaat ook over het jaar 1834 niet worden in het genot gesteld van de jaarlijksche dotatie van f 2,500,000, het zal een gedeelte van de 2½ pCt. tot de Werkelijke Schuld moeten doen overgaan. Op 1° April zal een kapitaal van f 1,000,000 schuldtekentnissen rentende 4½ pCt. moeten worden afgelost.

Het achtste ontwerp, tot aanvulling der middelen, bestemd tot dekking van de uitgaven, begrepen onder de begroting over 1833, bepaalt, dat ter verdere aanvulling, bestemd tot goedmaking der bij de wet toegestane uitgaven, behoorende tot de begroting van 1833, zal in het tweede Grootboek der Nationale Werkelijke Schuld, rentende vijf ten honderd, worden ingeschreven, en kunnen worden te gelde gemaakt een kapitaal van f 6,340,370, onbeschikt gebleven opdat van f 93,500,000, waarvan de daarstelling tot goedmaking van de buitengewone behoeften van 1833 was bepaald bij het 1ste en 2de art. der wet van den 22 November 1832.

Blijkens beramingen der opbrengsten, is er gedurende de acht eerste maanden dezes jaars f 276,693.56½ meer ontvangen, dan de middelen waren geraamd.

LEGER TE VELDE (Kantonement LAGEMIERDE) den 23 October.

(Partik. corresp.) Lings de door ons bezette grenzen is alles rustig; wij zien, zoo als in de vorige jaren, geene vijandelijke veldontdekking, maar meerdere deser-teurs, welke hun vaandel verlaten en uit België naar ons overkomen; in de vorige week kwamen, onder meerderen, ook een wachtmeester der lansen met zijnen op-passer, van het eerste regiment, uit Ravels met paarden en geheele uitrusting alhier aan. Heden in den vroegen morgen kwam andermaal van het 8ste regiment een deser-teur te Hoogemierde aan de voorposten; hij was gelegerd geweest in het kamp bij Bavel, tusschen Lier en Herenthals. Dit kampement was zamengesteld uit de 7de en 8ste regimenten, te zamen 8 bataljons infanterie, onder het bevel van den luitenant-generaal Gérard, broeder van den Franschen maarschalk van dien naam, en den brigade-generaal Langermann; de kommandant van het regiment was een Franschman, de majoor van hetzelfde zekere Barlaimont, een uit den Belgisch-Brusselschen opstand opgeworpen rebel. De deser-teur beklagde zich zeer over de slechte behandeling, de weinige krijgstuicht, die er heerschte, en voorts wat een, die zijn vaandel verlaat, al ter verschooning, en beschaamd zelfs voor zijnen vijand, waartoe hij overloopt, zeggen kan.

BREDA den 23 October.

In den avond van Zaterdag laatstleden, den 19 dezer, ongeveer tegen 8 uren, heeft zich te Dongen, in het midden der gemeente, plotseling een brand geopenbaard, waarvan de oorzaken onbekend, doch de gevolgen onberekenbaar zouden geweest zijn, bijaklien niet door zoo spoedig, als doelmatig aangebragte hulp de voortgang van het vuur, hij zoo ongunstigen wind, ware gestuit geworden. Achter het huis van den koopman L. van Breugel borst de vlam eerst in eene stroomij met hevigheid uit, en deelde zich daarna aan de nevensliggende houtmutsert mede, zoodat beiden weldra geheel door den gloed zijn verteerd. Bij deze gelegenheid hebben zich niet slechts de inwoners, maar vooral ook de aldaar gekantonende liggende lansen, en wel voornamelijk heeren officieren van dat korps loffelijk onderscheiden, deels door het ijveren ter plaatse van het meeste gevaar, deels door het handhaven der beste orde; zoodat de schade niet groot mag worden geacht; terwijl, indien de woning zelve ware aangetast geworden, door de menigvuldig daarin opgelegde brandstoffen, als olie, jenever, buskruid, pek, teer, wollen, enz., de noodlottigste ramp voor geheel Dongen wellicht zou zijn voortgesproten. Vóór het inval-len van den nacht had de hulp het gevaar geheel ten einde gebragt, en kon de eigenaar weder zijn verlaten erf gerust betrekken.

HAARLEM den 25 October.

Men meldt uit België, dat de in Brussel verwacht wordende Pruisische gezant van Arnim den 19den in Frankfort is aangekomen. Sommigen schijnen te vooronderstellen, dat de aankomst van dien gezant binnen de stad Brussel nog afhankelijk is van toegeeflijkheid van de zijde van België; — van den kant der anti-revolutionairen wordt verkondigd, dat het vertrek van den genoemden gezant in verband zoude staan met den afstand van Engeland en Frankrijk van alle verdere tusschenkomst, ter zake der Belgische aangelegenheden.

ZWOLLE den 22 October.

De breede Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente van deze stad heeft heden zijne werkzaamheden, ter vervulling van de nog steeds bestaande vacature, voortgezet. Hij formeerde het volgende zetal: dds. Ter Haar, te Vlaardingen; Boeles, te Noorddijk; Meijer, te Voorburg; Huidecooper, te Woudenberg; Doedes, te Medenblik, en Roldanus, te Doesburg.

Mengelwerk.

BOLOGNA.

Wij vinden in een binnenlandsch dagblad een berigt over deze merkwaardige stad, die in de laatste jaren het brandpunt der Italiaansche omwentelingen is geweest, waardoor ons, onder anderen, de zucht tot losbandige vrijheid van hare burgers wordt duidelijk gemaakt. Het is getrokken uit het verhaal van een' nieuwen Engelschen reiziger, en luidt aldus:

Bologna, hetwelk de voornaamste rol in den worstelstrijd voor overmatige vrijheid gespeeld heeft, heeft altijd een' zonderlingen republikeinschen staatsvorm gehad, en zijne pauselijke kluisters met weinig eerbied gedragen. Wanneer men de stad na-dert, vertoont zich het land allengs bekoorlijker. De uitstekende vruchtbaarheid van de rijke vlakke, waarin zij gelegen is, openbaart zich door de ongemeene zwaarte van het graan, door de hoogte en kracht der volle aren van het mais, en door den voortreffelijken wasdom van den hennep. Ook de netheid van de hutten, de zorgvuldige bebouwing der velden en het geheele voorkomen der landbewoners dragen blijken van grooteren voorspoed, dan in eenig ander gedeelte van Italië. De pauselijke legatie van Bologna is altijd de bloeiendste van de vier geweest, en wel ten gevolge van hare bijzondere staatsinrigting. »Want Bologna heeft zich,» zegt de bisschop BURNET, »slechts bij verdrag aan het Pausdom overgegeven, en aanmerkelijke voorregten voor zich bedongen. Misdaden worden hier alleen in de personen der schuldigen ge-strakt, doch er zijn geene verbeurdverklaringen van eigendommen, en ofschoon het oppergezag in criminele zaken aan den Paus toegekend en door eenen legaat met zijne ambtenaren uitgeoefend wordt, is echter het civiele gouvernement, de overheid en de burgerlijke regtspleging, geheel aan den staat verbleven. Aan deze inrigting is het te danken, dat de rijkdom van Bologna den vreemdeling verbaast, omdat de stad niet aan eene hevaarbare rivier gelegen, noch de zetel van een oppergezag, noch de residentie van een hof is. Ook trekt de Paus van dezen meer vrijen staat veel aanzien-lijker inkomsten (in belastingen), dan van eenige anderen, waar zijne heerschappij onbeperkt is, maar die bijna verlaten zijn. Eene andere gunstige omstandigheid is, dat de verkoop van klooster-eigendommen, tijdens de bezetting van Bologna door de Franschen, het getal der kleine grondeigenaars aanzienlijk vermeerderd, en den landbouw aangemoedigd en verlevendigd heeft. In een enkel opzigt was echter die omwenteling noodlottig, omdat zij aan het herstelde Gouvernement de gelegenheid en het voorwendsel gaf, om de Bolognezen van hunne aloude privilegiën te berooven. Krachtens een Pauselijk rescript, van den 6 Julij 1816, werden de volkssoeverheid, de civiele regthanken, de oude kollegiën van bestuur, het krijgshoofd, het regt van geldmunten en dat van de volksverkiezingen afgeschaft en vernietigd, zoodat Bolo-gna nu aan dezelfde wetten en heerschappij onderworpen is als de overige kerkelijke staten.

De stad Bologna heeft eene schilderachtige ligging aan den voet der Appenijnen. De Reno vloeit door de stad en de Savena bespoelt hare wallen. Zij is omringd met een' hoogen steenen muur, die omtrent zes (Italiaansche) mijlen omtreks heeft, en heeft eene bevolking van 60,000 tot 70,000 zielen. Wanneer men de stad nadert, is men levendig getroffen door het gezigt van hare zonderlinge, hellende torens en hooge ouderwetsche spitsen; met de vreemde arcade, die naar de kerk van Madonna di San Luca geleidt, welke zich op een' steilen, over de Reno hangenden berg verheft. Hoe zeer eene der oudste steden van Italië, is Bologna zeer wel onderhouden, en heeft een eerwaardig voorkomen, zonder bouwvallig te zijn. De straten zijn met arcades omzoomd, die, even als te Padua en Modena, aan beide zijden een' overdekten voetweg opleveren. Indien zij zich niet zoo schoon vertoont als de laatstgenoemde stad, heeft zij ook niets van het eentonige en sombere der eerstgenoemde. Hare fraaije, hooge arcades rusten op sierlijke zuilen, en de bouwwoorde is van beteren smaak, meer uitvoerig en over eene grootere schaal. De stad prijkt met eene menigte groote kerken en fraaije paleizen, die wellicht niet met uitstekende kunst, maar zeer bevallig opgetrokken zijn, en een aangenaam gezigt opleveren.

Wij moeten nog melding maken van hetgene weleer den roem van Bologna uit-maakte, hare universiteit, eene der oudsten van Europa, naardien zij in het jaar 1119 gesticht werd, en de eerste was, waarin akademische graden gegeven werden,

In het midden der woelingen en ellende van de elfde eeuw, poogde hier, binnen de muren van Bologna, de geleerdheid haar hoofd op te heffen; studenten en krijgs-lieden waren dikwijls met elkander in dezelfde straat, welke beurtelings van oorlogs-rumoor en van geleerde verhandelingen weergalmden. In de twaalfde eeuw was hier het bijna ongelooftelijke getal van tienduizend studenten vereenigd, en elk land van Europa had hier zijne leeraren en regenten, om eene tweede taalverwarring in dit nieuwe Babylon voor te komen. Het burgerlijke en het kanonieke regt waren hier de ge-lief koosde en schier de eenige studie. Parijs was toen bijzonder de oeffenschool voor de godgeleerdheid. Salernum was even weergaloos voor de geneeskunde, doch bloeide onder den zelligen naam van school, en het diploma, waardoor deze tot eene universiteit verheven werd, schijnt het teeken tot uitdooving van hare geleerdheid en verval van haren invloed geweest te zijn. Padua en Oxford begonnen thans be-roemd te worden. De eerstgenoemde, eene soort van afspruit van die te Bologna, verdronk weldra de geneeskundige school van Salernum. De laatstgemelde overtrof alle andere hoogeschoolen in het getal van hare studenten. In het jaar 1340 bevatte de universiteit van Oxford 30,000 studenten.

De hoogeschool van Bologna is door eene bijzondere omstandigheid zeer merkwaar-dig, namelijk, door de menigte van geleerde professoren en medeleden van de vrou-welijke kunne, waarin zij alle anderen overtreft. In de veertiende eeuw had GIOVAN-NO D'ANDREA, hoogleeraar in de regten, twee dochters, waarvan de eene, NOVELLA genoemd, wanneer haar vader verhinderd werd zijne voorlezingen te houden, ge-woon was, achter eene gordijn (om door hare bekoorlijkheid geene verstrooiing bij de studenten te verwekken) zijne plaats te bekleeden. In latere tijden is de professo-rale stoel meermalen door voortreffelijke vrouwelijke geleerden vervuld geworden. Weinige jaren alvorens mevrouw Prozzi zich te Bologna ophield, hield de dotteresse LAURI BASSI regelmatig lessen over de wis- en natuurkunde, totdat zij oud en ge-brekkelijk geworden was, zoodat hare kweekelingen haar eerbiedig de hand reikten, om haar den kathedra op en af te helpen. Een marmeren gedenksteen is tot hare eer op-gerigt. Madonna MANZOLINA was te gelijken tijd hoogleerares in de ontleedkunde. Nog vroeger was het professoraat voor de Grieksche taal door signora CLORINDA TAMRONI bekleed geworden, die zich door het handhaven eener buitengemeene ge-strengheid van tucht voor de studenten onderscheidde.

Ofschoon de universiteit van Bologna sedert lang naar verval overhelt, is zij thans nog veel beter, dan vóór het jaar 1798, toen het onderwijs genoegzaam geheel aan monniken was overgelaten. Het getal harer leeraars is thans nog 26, en dat van hare studenten 550. De bibliotheek bevat 200,000 boekdeelen, en de universiteit heeft, behalve eene uitmuntende verzameling van wis-, natuurkundige en andere instrumenten, eenen fraaijen plantentuin.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, WELKE DE SOND GEPASSEERD ZIJN.

Den 16 Oct. H. P. Regtdoorzee, *Dorothea Maria* (Amsterd.), van Koningsb. n. Amsterd.
E. H. Bekkering, *Vrouw Stijna* (Wildervank), van Koningsb. n. Amsterd.
Den 18 Oct. T. K. Mulder, *Margaretha* (Harlingen), van Dantzig naar Bordeaux.
Den 19 Oct. T. W. Smit, *Johanna Maria* (Harlingen), van Dantzig naar Bordeaux.
De *Goudvisch*, kapit. J. H. Scholtens, lag den 7 Oct. te Hitteroe, in Noorwegen, wegens tegenwind.

De Wind Z.Z.W.

ELSENEUR den 19 October 1833.

Den 20 Oct. J. K. Bolhuis, *Roelfina* (Veendam), van Amsterdam naar Pernau.
Den 22 Oct. H. de Weerd, jz., *Ijpeus* (Harlingen), van Lubeck naar Harlingen.

De Wind Z.W.

ELSENEUR den 22 October 1833.

VAN ALLER & COMP.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*. Heden avond te elf uren verlost voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER MARTHA TER HUIZEN, geliefde Echtgenoot van S. SIERKS.

GRONINGEN

den 25 October 1833.

*. Mijne geliefde Echtgenoot T. VAN DER WOUDE beviel heden van eenen welgeschapen ZOON.

GRONINGEN

den 26 October 1833.

*. Getrouwd:

P. C. G. GUYOT

en

H. J. VAN NOORT,

Wedw. D. H. J. VAN SCHREVIJCHAVEN.

NIJMEGEN

den 26 October 1833.

*. Getrouwd:

ISAAC ISAAC ZON

en

ANNETTE BLOCH,

van 's Gravenhage.

GRONINGEN den 27 October 1833.

*. WEHE den 27 October 1833. Heden overleed alhier Meijufvrouw ANNA LOUISA UILKENS, in den ouderdom van negentien en een half jaar. Zij stierf in den bloei des levens, tot bittere smart van hare Naastbestaanden en Vrienden, maar vooral van hem, aan wien zij zich door warme liefde verbonden gevoelde, en die zich met haar in de schoonste vooruitzichten ver-heugde.

Deze moge strekken zoo wel tot bijzondere als tot algemeene kennisgeving. Er zullen geene uitwendige teekenen van Rouw worden aangenomen.

J. H. WARMOLTS.

Mede uit naam der overige Familie.

*. Het ZOONTJE, over welks geboorte wij ons den 10 dezer verheugden, werd ons heden tot onze bittere droefheid door den dood wederom ontruk.

GRONINGEN

den 27 October 1833.

L. DE JAGER.

S. M. E. H. DE JAGER,

geb. ZUIDEMA.

*. Door G. T. N. SURINGAR, te Leeuwarden, zal worden gedrukt en uitgegeven:

EEN GEHEEL NIEUWE, DERDE DRUK van het Werk, getiteld: SAL-LOMO, door J. H. VAN DER PALM, Hoogleeraar te Leiden.

De Tweede Druk van dit Werk bestaat uit zeven Deelen. Ofschoon deze op zich zelve een volkomen gestoten geheel uitmaken, is het des Hoogleeraars voornemen, ook het overige gedeelte der *Spreuken Salomo's* te behandelen. De Uitgever hoopt, dus dezen nieuwen Druk met een achtste Deel te vermeer-deren; — eene aanwinst, voorzeker, die alleziens belangrijk gerekend mag worden.

BERIGT en VOORWAARDEN van INTEEKENING zijn bij den Uitgever en verder in alle Boekwinkels gratis te bekomen.

Dezelve heeft in den loop dezes jaars uitgegeven:

H. TOLLENS, Cz., LIEDJES VAN MATTHIAS CLAUDIUS. Versierd met zeven in koper gegraveerde Vignetten en Titelvignet, door BENDORP en VELIJN, f 3 — 90.

Vrouwe K. W. BILDERDIJK, NAGELATEN GEDICHTEN. Met eene Voorrede van Mr. J. DA COSTA, f 3 — 60.

Publieke Verkoop van SCHILDERIJEN in OLIEVERF, welke op Woensdag namiddag, den 6 November 1833, ten Huize van den Kas-telein R. J. TIDDENS, in het Huis de Beurs, te Groningen, zal plaats hebben, zijnde eene schoone kollektie, waaronder van beroemde Meesters. — Des voormiddags van 9 tot 12 uren is alles te bezien, en de Verkoop begint precies te 2 uren.

VERKOOPING VAN BOEKEN, ENZ.,

die in November 1833 zal plaats hebben. Iemand verkiezende hier iets bij te doen, gelieve het aan den Boekhandelaar N. C. VAN DER VEER op te geven.

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

De ONTVANGER DER DIRECTE BELASTINGEN EN ACCIJNSSEN TE WIN-SUM is voornemens, om, op bekomene autorisatie, door een' bevoegden BE-AMBTE, publiek, tegen kontant Geld, te doen Verkoopen:

Plus minus 600 Kannen VOORLOOP van BRANDEWIJN, houdende schraal 25 Graden sterkte.

Plus minus 53 Kannen RUM, houdende ruim 14 Graden, en

Plus minus 38 Kannen COGNAC, houdende 11 Graden.

Welke Verkoop zal plaats hebben op Woensdag, den dertigsten dezer maand, des voormiddags te elf uren precies, voor de Behuizing van voornoemden Ont-vanger, wonende te Obergum, no. 110, op Condiën, die, zoo ten dage van Verkoop, als eenen dag bevorens, in het Huis der Gemeente zoo wel als ten Kantore ter lezing zullen liggen.

WINSUM

den 22 October 1833.

De Ontvanger voornoemd:

WICHERS, AZN.

Te Groningen, ter Boekdrukkerij van C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, in de Oude Boteringestraat. (Met autorisatie.)